

Diktatura relativizma – pogibeljna napast

autor: Martin Lohmann

Postoji li istina? Postoji li danas još uvijek istina? Postoji li uopće nešto što bismo mogli nazvati istinom samom? Ne osvrćući se na one koji su joj proricali propast, istina je pronašla svoj put čak i do suvremena čovjeka. Jest, čak i prosvijetljeni čovjek trećega tisućljeća nadsve traži istinu i želi je prigrliti. Riječ je o starome, a opet uvijek suvremenu pitanju što si ga čovjek postavlja: Odekle dolazim, kuda idem? Tko sam? U što se mogu pouzdati? Što je vrijedno, a što ne? Što je dobro, a što zlo? Postoji li Bog?

Moguće je kako su to najdublje ljudska pitanja što postoje. Međutim, osoba koja si postavlja ta pitanja u društvu u kojemu su strah od jasnoće i istine uvelike rašireni, ponekad se izlaže pogibli. Slučaj je to u društvu poput – primjerice - onoga Europskoga, gdje se na one koji tragaju za istinom gleda kao na remetitelje mira. Istina? Jasnoća? Možda čak i povezane s posljedicama naših osobnih čina? Ne hvala – glasio bi odgovor onima koji se još uvijek usuđuju ići dublje. U ovome bi slučaju odabrani izraz bio kako jednostavno ne može postojati *samo jedna istina*. I tako se širi zabluda kako je istinski tolerantan samo onaj tko sve stvari drži jednakima, čime se, dakako, relativizira i samo to gledište. Istovremeno, riječ tolerancija dolazi iz latinske riječi *tolerare*, što znači nositi, pronositi. Nikakva *relativizacija* ovdje ne dolazi u obzir. Naprotiv, tolerantna osoba može podnositi zabludu svoga bližnjega, ali pritom od njega ne krije kako je riječ o nečemu pogrešnome.

Međutim, ako je sve istina, ili naprotiv, ako više ništa nije istina, onda nemamo na čemu graditi. Kršćanski mislilac René Girard to dobro znade: *“Ako ne postoji objektivna istina, sve će se istine jednako tretirati, što vodi ka trivijalnosti i površnosti.”* Papa Benedikt XVI govori štoviše o diktaturi relativizma, koja želi doprijeti do svih faza mišljenja i življenja i nadzirati ih. ističe kako se jasna vjera i jasan stav ishitreno prozivaju diskriminacijskim nazovi-argumentom „fundamentalizma“, *“dok je relativizam, koji nikada ne zauzima strane u srazu mišljenja – čini se – jedini stav primjeren današnjemu vremenu.”* I tako već dugo postoji, *“ta diktatura relativizma koja ništa ne priznaje konačnim i čije su univerzalno mjerilo vlastita osoba i vlastita htijenja.”*

Čini se ugodnim izbjegavati svaku odgovornost, bilo kakvu obvezu, smatrajući sve redom važećim, a jednako tako i nevažećim. U konačnici je, međutim, riječ o nečemu duboko neljudskome, što čovjeku oduzima slobodu. Jer, *sloboda od* nečega i *sloboda za* nešto, pa čak i *za nekoga*, proizlaze isključivo iz svijesti o jasnoći i istini. Jedino ukorijenjenje u onome dobrome i trajnome otvara vrata slobodi i omogućuje neustrašivost te stvarnu toleranciju. Nitko se ne bi trebao bojati jasnoće i istine. Naprotiv, tko kod se odvaži prepoznati istinu i jasnoću, postat će

vijesnikom slobode i stvarne čovječnosti. Onaj tko prepoznaje pogibli relativizma rasti će i biti prosvijetljen, u pravome smislu te riječi. Potrebno je mjerilo istinskoga humanizma, istinske čovječnosti, zahvaljujući čemu naš život može biti uspješan.

Ako je istina kako je ljudsko dostojanstvo nepovredivo te kako ljudska narav proizlazi iz slike Božje, postoji dokaz o mjeri jasnoće prepoznatljive čistim umom. Iskustvo nas uči kako ljudi tragaju za čvrstim sidrištem i kako im je ono potrebno; kako trebaju biti ukorijenjeni u istini. To sidrište, to mjerilo jest – možda i ne isključivo za kršćane – nitko drugi doli Sin Božji, Isus Krist, pravi Čovjek. Zapravo se uistinu nema što relativizirati. Jer, istina je uvijek cjelovita i sve čini potpunim: svakoga. I baš sve.

Martin Lohman, rođen u Bonnu, u Njemačkoj, 1957. studirao je teologiju, povijest, filozofiju i pedagogiju. Bio je zamjenik urednika „Rheinischer Merkur“-a, glavni urednik „Rhein Zeitung“-a te je godinama vodio emisiju uživo pod nazivom „Münchner Runde“, na bavarskoj televiziji. Lohman, zajedno sa svojom obitelji, živi u Bonnu, djelujući kao slobodni novinar i publicist.